

Zgodbi za sto let

Radost v travi in Roža ovijalka sta naslova romanesknih prvencev Marje Novak Vogrič in Mojce Straus Istenič. Na prav poseben način sta ju avtorici minulo sredo predstavili v Knjižnici Medvode.

Igor Kavčič

Medvode – A še preden nas avtorici romanov povedeta k najavljenim predstavitev posebnostim, zapišimo, da sta oba romana izšla v okviru Kulturnega centra Maribor, kjer sta bila tudi nagrajena na natečaju Novi roman 2024. Mojca Straus Istenič je za roman Roža ovijalka prejela pivo, Marja Novak Vogrič pa za Radost v travi tretjo nagrado. Prav natečaj je avtorici po več desetletjih znova povezal, saj sta bili v srednješolskih letih sošolki na Gimnaziji Bežigrad. Da obe pišeata, sta izvedeli šele ob objavi rezultatov natečaja in njihovih imen med nagrajenimi. Tako sta se odločili združiti moči pri skupnem predstavljanju svojih romanesknih prvencev bralcem, njuna krst pa je bil prav minulo sredo v Knjižnici Medvode.

V uvodu sta občinstvo ogrela Ivan Vogrič (harmonika) in Zala Vogrič (kitar, vokal), ki sta izvedla znano

melodijo iz filma Cvetje v jeseni in Ljubezensko pesem italijanskega kantavtorja Lucia Battistija, s tem pa morda napovedala tudi rdečo nit obeh romanov – Ljubezen in prelomnih časih.

Zgodbi za celo stoletje

Avtorici sta zanimiv način predstavitve svojih romanov začeli s prikazom fotografij in kratkimi komentarji ob njih, kaj jih povezuje z zgodbama, ki sta jih zapisali. Mojca Straus Istenič je tako prisotne s simboličnimi fotografijami vrnila v čas dogajanja romana, v trideseta leta prejšnjega stoletja, v Maribor. Iahko smo dobili vtis podobe glavnega lika romana, meščanskega dekleta Fanike, njenih prijateljic, družine, kratkega Maribora in predvsem nekaterih predmetov, ki so v romanu ključni, kot sta porcelanasta punčka in rubinast uhan, pa tudi simbolne podobe rože ovijalke, ki označuje Fanikin značaj in je dala tudi naslov romanu.

Zgodba, ki jo v romanu predstavlja Marja Novak Vogrič, se začneja vosemdesetih letih prejšnjega stoletja in se konča leta 2023. Avtorica je okvir zgodbe predstavila s fotografijami, povezanimi s takratno propadajočo državo, z bankovci s kopico ničel in inflacijo, splošnim pomanjkanjem bencina, čistil in nekaterih živil, pa tudi mesta Leuven v Belgiji, od koder je doma Jos, ljubezen protagonistke romana. Kdo ve, morda so tudi njima simbolične podobe služile pri ubesedovanju zgodbe v roman.

Ženski pogled na ljubezen

Roman Radost v travi je proosebna pripoved. Marja Novak Vogrič je ob tem povedala, da je delno tudi avtobiografska. »Veliko sem črpal iz resničnih dogodkov, tudi nekatere precej bizarne stvari, deloma zato, ker sem po stroki novinarka, v tehniki pisanja pa tudi še nisem

Nekoč sošolki, danes skupaj predstavljata svoja romaneskna prvenca: Marja Novak Vogrič in Mojca Straus Istenič. / Foto: Igor Kavčič

dovolj večša pri vstopanju v domišljjski svet.«

Roman raziskuje ljubezen in izgubo v času velikih družbenih sprememb tik pred razpadom Jugoslavije. Glavna junakinja po štiridesetih letih obišče kraj, kjer je prvič doživela intenzivno ljubezen, kar v njej ponovno prebudi spomine na mladostniška hrepenjenja, prve ljubezenske izkušnje in spoznanja o življenju.

»Zgodba je zapisana skozi oči protagonistice, pri čemer ne moraliziram. Gre za čudovito ljubezensko zgodbo, ki je

v tistem času hkrati pomenila tudi možnost izhoda iz države, ki je razpadala,« je še pomenila Marja Novak Vogrič.

Roman Roža ovijalka je pripoved o mladem naivnem meščanskem dekletu Faniki, ki jo najprej spoznamo v rodnem Mariboru, med vojno viхро pa nas zgodba popelje v izgnanstvo v Prokuplje in po končani vojni v Ljubljano. »Moram priznati, da sem imela kar nekaj težav z glavno junakinja, saj je ta bistveno različna od mene. Jaz znam bika zgrabiti za roge, ona pa se prepušča toku življenja,

potrebuje nekoga, na katerega se lahko vselej nasloni – ovije. Zaradi najine različnosti sem jo med pisanjem namišljeno intervjuvala, ona pa mi je odgovarjala,« pa je o pisanju romana povedala Mojca Straus Istenič, ki je v tem času že dokončala drugi roman, saj gre za trilogijo, ki bo zajemala tri generacije.

Obe avtorici sta razkrili le nekaj zanimivosti iz svojih romanov, najpodrobnosti ostanejo za bralce.

Ob branju obeh romanov boste bogatejši za zadnjih stolet.

Na Kosovu predstavljali slovensko ljudsko izročilo

Pevska skupina Dečve in godci Folklorne skupine Sava Kranj so prvi teden v marcu gostovali na mednarodnem folklornem festivalu Ninulla v mestu Viti na Kosovu. Predstavili so rezijanske pesmi, plese in glasbo ter sklop pesmi, ki so se prepevale ob kresovanju.

Igor Kavčič

Kranj – Folklorna skupina Sava Kranj ima v svojih vrstah odlično žensko pevsko skupino Dečve, ki že 27 let goji za slovenski prostor značilno večglasno petje slovenskih ljudskih pesmi. Pevke pustvarjajo različne načine petja iz vseh slovenskih pokrajev.

V začetku meseca, od 4. do 9. marca, so Dečve nastopile na Mednarodnem folklornem festivalu Ninulla v mestu Viti v Republiki Kosovo. Na festivalu, ki ga organizira SKOFF (Nacionalna sekcija za organizacijo festivalov folklorne in tradicionalne umetnosti) v sodelovanju z uradnim partnerjem CIOFF (Mednarodni svet organizacij folklornih festivalov in ljudske umetnosti), sta jih spremljala godčevski sestav ter plesalec iz savske folklorne skupine.

Na šestdnevem festivalu so letos nastopile pevske in folklorne skupine iz osmih držav, poleg domačinov s Kosova še iz Slovenije, Italije, Češke, severnega dela Cipra, Turčije, Albanije in Severne

Makedonije. Po uvodnem srečanju, udeležence iz Kranja je s prisotnostjo podprla tudi slovenska veleposlanica na Kosovu Minca Benedejčič, so gostujoče skupine v naslednjih dneh nas topilev treh krajih, poleg že omenjenega mesta Viti, še v mestih Gjilan in Ferizaj. Vsak dan je v enem od teh mest potekal sprejem predstavnikov skupin pi županih občin, sledila je povorka nastopajočih v tradicionalnih kostumih in s tradicionalno glasbo po ulicah mesta, zvečer pa je bil navrsti še nastop vseh sodelujočih skupin.

Raznolikost in kakovost nastopajočih

Ime festivala Ninulla sicer pomeni uspavanka, na festivalu pa poudarja predvsem ljudsko petje in glasbo. Pomemben cilj festivala je med udeležence prenesti sporočila miru, ljubezni, medsebojnega razumevanja in sožitja med narodi sveta, ob tem pa ohranjati kulturno dediščino z organizacijo medkulturnega dialoga predstavlja med različnimi narodnostmi.

Kranjska zasedba na festivalu: pevska skupina Dečve z godčevsko skupino pred Kulturnim domom v mestu Gjilan / Foto: arhiv FS Sava Kranj

»Naša skupina se je predstavila z rezijanskimi pesmimi, plesi in glasbo ter s sklopom prepevanja pesmi, ki so se pele ob kresovanju,« je o kosovskem programu Dečev povedala ena izmed pevk, Tanja Malovrh, in dodala: »Tako na nastopih kot v povorkah so nas spremljali naši godci in res je bilo lepo videti navdušene

domačine, ki so nas pozdravljali, prislubnili našemu petju in veselo ploskali ob poskočnih ritmičnih harmonikah, klarineti in violini, skrbno pa so si ogledovali naše oprave, posamezne skupine smo bile namreč oblečene v svoje tradicionalne kostume.«

Kot so pevke še povedale, so nastop vsake skupine

doživele drugače, saj je bila vsaka predstava tipična za tisto deželo, iz katere so predstavniki prihajali. Pelo se je svatovske, mitske, večglasne, značilne tradicionalne ljudske pesmi, a cappella ... Tudi glasbena spremljava je bila izvedena s tradicionalnimi glasbili, kar je bilo res zanimivo za oko in uho.

Pevsko skupino Dečve je na festivalu sestavljalo sedem pevk: Mojca Rozman, Tanja Malovrh, Metka Kelbič, Karmin Šivic, Spela Golmajer, Tanja Skodlar in Daniela Brovč, štiri pa godci: Primož Ržen, Lovro Ržen, Jože Kočevar in Branko Zupanc, z njimi pa je bil tudi plesalec iz savske folklorne skupine Franci Draksler, ki je na odru sodeloval pri rezijanskem spletu, sicer pa z igranjem na »ribežen« sodeloval z godci.

Dečve imajo v letošnjem letu še kar nekaj izzivov, med drugim posneti dve ljudski pesmi iz svojega obsežnega repertoarja, v načrtu pa je tudi snemanje videa. V središču Kranja bodo sredi junija izvedle delavnico, izmenjavo ljudskih pesmi različnih slovenskih pokrajev med različnimi skupinami pevcev ljudskih pesmi, ter za zaključek v večernem času pripravile koncert sodelujočih skupin, ki bodo predstavile tradicionalno ljudsko petje. Vedno pa s svojim petjem rade pestijo kakšen okrogli jubilej in razveselijo občinstvo.